

# "נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 45 - שנת תשפ"ב גיליון "ואתחנן" - טז' מנחם-אב תשפ"ב, 13 לאוגוסט 2022)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף - חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

**"נקודה טובה" לפרשת "ואתחנן" - "הותרו השבטים לבא זה בזה"**

יום חמשה עשר בחודש מנחם אב - ט"ו באב, הינו מעין "יום טוב", העומד בסימן של פיוס ונחמה בעם ישראל. נציין שניים מן המאורעות החגיגיים שקרו ביום זה: הותרו שבטים לבוא זה בזה והותר שבט בנימין לבא בקהל.

**הותרו שבטים לבוא זה בזה** - כדי למנוע מעבר של קרקעות (נחלות) משבט לשבט במקרה של בת יורשת, נאסרו דור באי הארץ, בנישואין בין-שבטיים. אולם, לאחר שהארץ נכבשה וגבולות השבטים התייצבו, הותרו שבטים לבא זה בזה (להתחתן) וגם הותרה הקֶּבֶת הנחלה משבט לשבט.

**הותר שבט בנימין לבא בקהל** - לאחר מעשה פילגש בגבעה ומלחמת האחים שנבעה ממנו, החרים כל העם את שבט בנימין ונשבע לא לתת לבני בנימין נשים מישראל. אולם, כאשר ראו שבט בנימין עומד להיכחד ח"ו, הותר האיסור.

**שני המאורעות האלה, בט"ו באב היו.** איסור הנישואין בין השבטים ואיסור הנישואין עם בנימין, גרמו למתח ולפירוד גדול והתרתם של איסורים אלה נועדה להחזיר לעם את **האחדות** ואת **אהבת ישראל**.

גם כיום, בישראל תשפ"ב – 2022, יש לנו "שבטים", מגזרים ותתי מגזרים שונים שאינם מעורים זה בזה ואף רחוקים זה מזה. והמתח, הפירוד והשסעים החברתיים ניכרים לעין ופוגעים במרקם חיינו במדינת ישראל המתחדשת.

**אז איך חיים יחד מתוך השוני ולמרות השוני?!**

הפעם נעסוק במעשה ה"ישוב" על המתח והשוני שבין שתיים משיבות בבל הגדולות - סורא ופומבדיתא. מתח הנובע מתפיסת עולם שונות.

ההלכה מתירה לאכול את העטינים של הבהמות למרות שיש בהן חֶלֶב, לאחר הכנה מתאימה. בפומבדיתא, נהגו כהלכה, אולם בסורא החליטו להחמיר ולהתרחק מאיסור בשר בחלב וגזרו לא לאכול את העטין בכל מקרה.

מעשה ב- **רמי בר תמרי** איש פומבדיתא, שהגיע ל- סורא בערב יום כיפור. עני היה רמי בר תמרי ובצר לו אסף את העטינים שאנשי סורא המקפידים זרקו, ליקט ואכל אותם.

כאשר ראו אנשי סורא שהאורח אינו נוהג כמותם, הביאו אותו לפני רב חיסדא - ראש הישיבה, לדין.

מדוע אינך נוהג לפי המנהג שלנו - "מנהג המקום", כנדרש על פי הדין גם מאורח?!

אכלתי את הבשר הזה מחוץ לתחום של העיר, ענה האורח הזר.

## "נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

בשלב זה היינו מצפים שרב חיסדא ישחרר את האורח לדרכו ואולי אף יזמין אותו לסעוד על שולחנו לקראת הצום. אולם לא כך היה.

רב חיסדא המשיך לחקור את האורח הזר - ובמה צלית את הבשר? מצאתי חרצנים יבשים ומהם עשיתי מדורה, ענה הזר. ושמא של יין נסך היו?! ושמא של גזל הם?! האורח ענה תשובות קצרות וענייניות ונימק כהלכה את מעשיו, אולם רב חיסדא המשיך "לחפש" אותו.

מדוע אינך עטור בתפילין במשך כל היום? מְנַהֵגְנוּ?! חולה מעיים אני ואינני יכול לשמור על נקיות הגוף, ענה. ומדוע אינך מטיל ציצית בבגדך? טלית שאולה היא ופטורה מציצית כל 30 יום (חולין קט ע"א).

מן הדברים עולה תמונה של נווד זר ועני, חולה ומשונה, שאינו נוהג כמנהגי המקום. עני הלוש בגדים שאולים, מחטט בפחי האשפה ואוסף שאריות אוכל (ואולי לכן הוא חולה מעיים...) ולבוש שאול. אולם למרבה הפלא, מעשיו ה"מוזרים", נמצאים מנומקים, על גבול ההלכה.

וכך, רב חיסדא המחמיר מתקשה "לעכל" ו"להכיל" את הזר המוזר הזה הנוהג "בדיוק" על גבול ההלכה ולא יותר ועושה שימוש בכל הקולות האפשריות (למשל, מותר להטיל ציצית בבגד שאול, למרות שאין בכך חובה) ובכל זאת הוא תלמיד חכם חריף, שבהמשך המפגש מעמיד את רב חיסדא על טעות שעשה בדבר הלכה.

אני רואה שאתה חריף מאד, חתם רב חיסדא את המפגש ביניהם ומשחרר אותו לדרכו, כנראה ללא הזמנה לסעוד על שולחנו. ואולי בגלל שהוא נתפס בעיניו כמי שבא מבחוץ כדי להתריס וליצור פרובוקציה כנגד מנהגי המקום.

בט"ו באב הותרו השבטים להתחתן זה עם זה וגם שבט בנימין הותר לבוא בקהל. השאלה של ט"ו באב תשפ"ב היא: האם נמשיך להתבצר מאחורי חומות המגזרים, ה"בועות" וה"חממות" ולראות את ה"אחר" כזר או כחייזר... או שמא נפעל אחרת: נדע לכבד, להקשיב ולנסות להכיל את השונה... לקרב ולחבר בין הקצוות.

**הבה ננצל את ההיתר של "לבא זה בזה" וליצור את החיבורים בין המגזרים השונים בעם.**

נחתום בסיפור. במהלך קרבות הבלימה הקשים של מלחמת יום כיפור עלה על הטנק שלי איש מילואים מגודל שיער (ביטניק... דבר שבאותם ימים נתפס כחריג ומוזר, בבחינת עולם תחתון...) מספר הרב חיים סבתו, ראש ישיבת ההסדר במעלה אדומים. הוא שאל האם חסר לנו איש צוות. כבר החלפתי 5 טנקים... חלקם נפגעו וחלקם נתקעו ואני רוצה להמשיך להילחם... אמר ולא יסף.

הרגשתי שלפני ניצב אחד מגדולי ישראל, אמר הרב סבתו... וכל מילה נוספת מיותרת.

והדברים חוברים לתפילתו של רבי אלימלך מליז'נסק: **ריבונו של עולם, "אדרבה, תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם..."**

**מפרכת אמת טובה, אשה רוח**

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: [rothmoshe@gmail.com](mailto:rothmoshe@gmail.com)

ארכיון "נקודה טובה": [http://www.pirsuma.com/nekuda\\_tova](http://www.pirsuma.com/nekuda_tova)

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**